

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.068
Державного торговельно-економічного університету
02156, м. Київ, вул. Кіото, 19

ВІДГУК

офіційного опонента

**доктора економічних наук, професора Сідельникової Лариси Петрівни
на дисертаційну роботу Шалашної Ангелини Олександрівни
«Державна фінансова політика економічного розвитку»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Державна фінансова політика - дієвий інструмент впливу на фінансово-економічні процеси. Важливим є створення сприятливих умов для ефективного функціонування механізму оподаткування, досягнення виваженого впливу податкових інструментів на формування доходів бюджету та економічний розвиток країни. З метою посилення впливу державної фінансової політики на економічний розвиток необхідно запровадити сукупність фінансових заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання видатків бюджету в умовах обмеженості бюджетних ресурсів. Державна фінансова політика є ваговою складовою забезпечення своєчасної адаптації фінансових механізмів до динамічних змін внутрішнього та зовнішнього економічного середовища. В умовах економічних перетворень, доцільним є удосконалення теоретико-методологічних засад державної фінансової політики, підвищення рівня її адаптивної ефективності, посилення стійкості бюджетної системи, належне обґрунтування планованих бюджетних показників, подальший розвиток інституційних засад державної фінансової політики суспільного розвитку. Рівень податкового навантаження відображає суспільний вибір розміру показника частки валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється

через державні фінанси, структура податкової бази та ставки податків є інструментами впровадження цього вибору. Використання адаптивного бюджетного механізму з врахуванням динамічної збалансованості фінансових, економічних, соціальних взаємовідносин, основних положень бюджетної архітектури, стану державних фінансів спрямоване на забезпечення адекватності регулятивних заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища, застосування виваженої системи управління державними фінансами.

В сучасних умовах важливим є підвищення ролі державної фінансової політики як складової суспільного розвитку, що свідчить про актуальність дисертаційної роботи Шалашної Ангелини Олександрівни.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433). Автором надано відповідні матеріали та пропозиції щодо формування і реалізації державної фінансової політики економічного розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків дисертаційного дослідження

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження Шалашної А.О. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що обумовлено узагальненням і аналізом значної кількості наукових публікацій з питань формування та реалізації державної фінансової політики. Виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності здійснено на достатньо високому рівні. Здобувачем

досягнуто основну мету дослідження – розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, підвищення результативності фінансово-економічних перетворень.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування державної фінансової політики економічного розвитку, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, відповідні монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених.

Наукові результати дослідження дозволяють зазначити про достатній ступінь їх новизни, обґрунтованості та відповідності дисертаційної роботи спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Достовірність наукових положень, висновків дисертаційного дослідження

Наукові положення, висновки дисертаційного дослідження мають достатньо високий рівень. Здобувачем здійснено ґрунтовний аналіз законодавчих та нормативно-правових актів з питань державної фінансової політики економічного розвитку, статистичних та аналітичних матеріалів відповідних центральних органів державного управління, наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

У роботі застосовано сукупність методів і підходів, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями у наукових виданнях та їх оприлюдненням на наукових конференціях. Опубліковано 10 наукових праць, у тому числі 3 статті у наукових фахових виданнях, 1 стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 6 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, загальним обсягом 3,0 друк. арк.

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у

діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проектів нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної фінансової політики.

Наукова новизна результатів дослідження

Поставлену мету наукового дослідження досягнуто і отримано результати, які характеризуються науковою новизною. Серед найбільш важливих наукових результатів дисертаційної роботи можна відзначити такі.

У дисертаційній роботі вперше розкрито сутність формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, яка полягає у сукупності інституційних засад, механізмів управління фінансовими процесами на макроекономічному рівні відповідно до фінансово-економічного середовища, пріоритетів суспільного розвитку, використанні дієвих бюджетно-податкових інструментів, що надасть можливість підвищити рівень результативності функціонування системи управління публічними фінансами в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів, необхідності посилення ефективності використання бюджетних коштів (п. 1.1).

Заслуговують на увагу підходи щодо дієвого використання фінансових механізмів як складової економічної політики держави (п. 2.3).

Здобувачем узагальнено та систематизовано досвід формування та здійснення державної фінансової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою (п. 1.3).

Науковий і практичний інтерес має подальший розвиток положень щодо інституційних засад державних фінансових відносин, що сприятиме результативності суспільних перетворень (п. 2.1).

Автором розвинуто підходи до розробки основних напрямів державної фінансової політики у системі економічних відносин, що сприятиме забезпеченню дієвого впливу державних фінансів на економічний розвиток (п. 3.1, 3.2).

У дисертації удосконалено положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів державної фінансової політики в умовах бюджетних обмежень (п. 3.1).

Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях за темою дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження автором опубліковано у десяти наукових працях, у тому числі трьох статтях у наукових фахових виданнях, одній статті у наукових виданнях країн Європейського Союзу, загальним обсягом 3,0 друк. арк. Зміст наукових праць свідчить про повноту відображення в них наукових результатів, висновків, положень дисертації.

Практична цінність дисертаційної роботи

Основні положення та висновки дисертаційної роботи, що розкривають сутність державної фінансової політики економічного розвитку, мають практичне значення при розробці та реалізації державної фінансової політики, підвищенні результативності фінансово-економічних перетворень. Основні висновки та результати дисертаційної роботи використано Секретаріатом Кабінету Міністрів України при опрацюванні проектів нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної фінансової політики (довідка від 28.08.2023 р. № 67-193/1-23). Положення дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Державного торговельно-економічного університету при викладанні дисциплін «Фінанси», «Державні фінанси», «Фінансова політика держави» (довідка від 01.09.2023 р. № 123).

Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Зазначаючи позитивні наукові результати дисертаційного дослідження, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, зокрема:

1. У дисертаційній роботі цілком слушно зазначено, що необхідним є ефективне використання публічних фінансів з врахуванням динамічних змін інституційного середовища та структурних трансформацій економіки (с. 26). Водночас, на нашу думку, слід було б приділити більше уваги взаємозв'язку використання публічних фінансів і соціально-економічного розвитку країни.

2. Автор цілком доречно визначає, що державна фінансова політика є дієвим інструментом забезпечення своєчасної адаптації фінансових механізмів до динамічних змін внутрішнього та зовнішнього економічного середовища (с. 58). Разом з тим, вважаємо, що важливим було б більш поглиблено розкрити вплив фінансових механізмів на економічний розвиток.

3. Заслуговує на увагу обґрунтування автором тези, що бюджетна політика як складова суспільно-економічних відносин полягає у сукупності відповідних форм взаємозалежностей та взаємовпливів інституційних компонентів бюджетного простору і економічного середовища у процесі формування бюджету та використання бюджетних коштів для досягнення стратегічних цілей і основних завдань розвитку суспільства (с. 88). Проте, доцільним було б, на наш погляд, більш розгорнуто показати напрями удосконалення формування бюджету для досягнення основних завдань сталого розвитку суспільства.

4. На с. 95 дисертаційного дослідження здобувач цілком слушно визначає довіру в системі бюджетних відносин як впевненість суспільства до справедливого перерозподілу через бюджет валового внутрішнього продукту країни. Разом з тим, вважаємо, що переконливості висновкам дисертанта додало б поглиблення розкриття сутності інституту довіри в системі бюджетних відносин як складової економічного зростання.

5. У дисертаційній роботі визначено, що бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня фінансової стійкості системи державних фінансів (с. 177), що заслуговує на підтримку. Однак, вважаємо, що варто було б більш розгорнуто показати дієві бюджетно-податкові інструменти в умовах суспільно-економічних перетворень.

Проте висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження.

Відповідність принципам академічної доброчесності

Наукові результати, положення дисертаційної роботи не містять запозичень інших авторів без посилання на відповідне джерело. Дисертаційне дослідження, наукові публікації здобувача виконані із дотриманням принципів

академічної доброчесності.

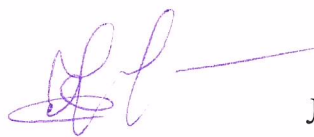
Особистий внесок здобувача полягає у розкритті сутності державної фінансової політики економічного розвитку.

Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Шалашної Ангелини Олександрівни на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку» є завершеним та самостійним науковим дослідженням, має нові обґрунтовані наукові результати роботи та практичну цінність. Основні положення дисертаційної роботи опубліковані в наукових фахових виданнях, оприлюднювалися на науково-практичних конференціях, автором вирішено поставлені у роботі завдання, досягнуто мету дослідження. Дисертаційне дослідження за змістом відповідає обраній темі та вимогам, передбаченим наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40. Дисертаційна робота відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Шалашна Ангелина Олександрівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
завідувач кафедри фінансів,
обліку та оподаткування
Херсонського національного
технічного університету

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА

Підпис Сідельникової Л.П.
підтверджую:

Начальник відділу кадрів ХНТУ

Лариса ІОНОВА